

Finsk-svenska gränsälvskommisionens yttrande om samrådsunderlaget för havsbaserade vindkraftsparken Mimer i Sveriges ekonomiska zon

Finsk-svenska gränsälvskommisionen tackar för möjligheten att avge ett yttrande i frågan. EnBW Sverige AB planerar att bygga vindkraftsparken Mimer i Sveriges ekonomiska zon, ca 77 kilometers avstånd från Hudiksvall och 84 kilometers avstånd från Söderhamn. Vindkraftsparken planeras att bestå av antingen 68 st 25 MW vindkraftverk med maxhöjd 370m alternativt 114 st 15 MW verk med maxhöjd 280m. Trots att lokaliseringen för projektet är utanför det geografiska tillämpningsområdet för gränsälvsoverenskommelsen mellan Sverige och Finland (*Prop 2009/10:212*) kan projektet ha påverkan som sträcker sig till Torne älv genom påverkan på vandringsfisk. Torne älvs lax vandrar ända till Södra Östersjön och korsar därmed möjligtvis projektområdet, eller havskablar som leder producerad el till lands. I gränsälvsoverenskommelsens syfte konstateras att särskilt vikt ska fästas vid skydd och hållbart nyttjande av fiskbestånden (art. 2.2.d).

Möjlig påverkan på vandringsfisk och kumulativa effekter

Vid skrivande stund finns det fortfarande begränsat med kunskap om möjlig påverkan på vandringsfiskbestånden från havsbaserad vindkraft. Med tanke på den stora mängden planerad havsbaserad vindkraft i Östersjön och Bottenviken anser gränsälvskommisionen det viktigt att agera enligt försiktighetsprincipen och grundligen utreda möjlig kombinerad och kumulativ påverkan på vandringsfiskbestånden från samtliga planerade vindkraftsprojekt i hela Östersjöområdet som helhet. Med hänvisning till FN:s havsrättskonventionens artikel 66 (punkt 1.) påpekar kommissionen att *“stater från vars floder anadroma bestånd härrör skall ha det främsta intresset av och huvudansvaret för sådana bestånd”*. Finland och Sverige ska i egenskap av ursprungstater enligt havsrättskonventionen säkerställa att byggnation eller produktion av havsbaserad vindkraft inte medför negativa effekter på laxbestånden i Torne- och Kalix älvar. Uppförandet skulle kunna ha gränsöverskridande effekter, vilket måste beaktas i konsekvensutredningen.

Kunskapsbrist om laxens vandringsmönster

Gränsälvskommisionen kommenterar att kunskap om laxens vandringsmönster är fortfarande begränsat. Tillgänglig information gällande lekvandringen är baserat på fångstdata, dvs. information om vart lax har fångats. Detta beskriver inte vilka andra områden lax använder under sin vandring eller omvänt vilka områden laxen inte använder.

Ännu mindre information finns om smoltutvandringen. Med tanke på det bristande kunskapsläget lyfter kommissionen att det krävs mer täckande information gällande vandringsfiskens vandringsmönster för att kunna bedöma ev. påverkan.

Tillförlitlig information om laxens vandring i förhållande till projektområdet kan t.ex. erhållas genom att placera ut akustiska mottagare runt projektområdet för att samla in observationer av laxar som märkts med akustiska sändare. En sådan undersökning skulle kunna stödja identifieringen av vandringsmönster för både födosökande och lekande lax. I avsaknad av mer detaljerad information om laxens vandring i förhållande till projektområdet före projektets genomförande är det svårt att bedöma projektets potentiella effekter på laxens vandringsbeteende.

Yttrandet har beretts av kommissionens vatten- och miljöingenjör Simja Lempinen. Kommissionen har godkänt yttrandet via e-post 3 september 2025 och yttrandet har sparats i ACTA diariehanteringssystem.

Finsk-svenska gränsälvskommissionen